AANVANKELIJK ONDERWIJS

IN DE

MOEDERTAAL

DOOR

E. ALLEGAERT,

Oudleeraar in de Nederlandsche taal,
Algemeen Opziener voor het Normaal Onderwijs,
Ridder in de Leopoldsorde

EN

H. ABEELE,

Leeraar in de Nederlandsche taal
aan de Lagere en aan de Middelbare Ri
te Gent

Geïllustreerd door C. Pr. Hoste.

VIERDE BOEKJE

LIER

JOZEF VAN IN & Cie, Drukkers-Uitgevers
Groote Markt, 38
1912

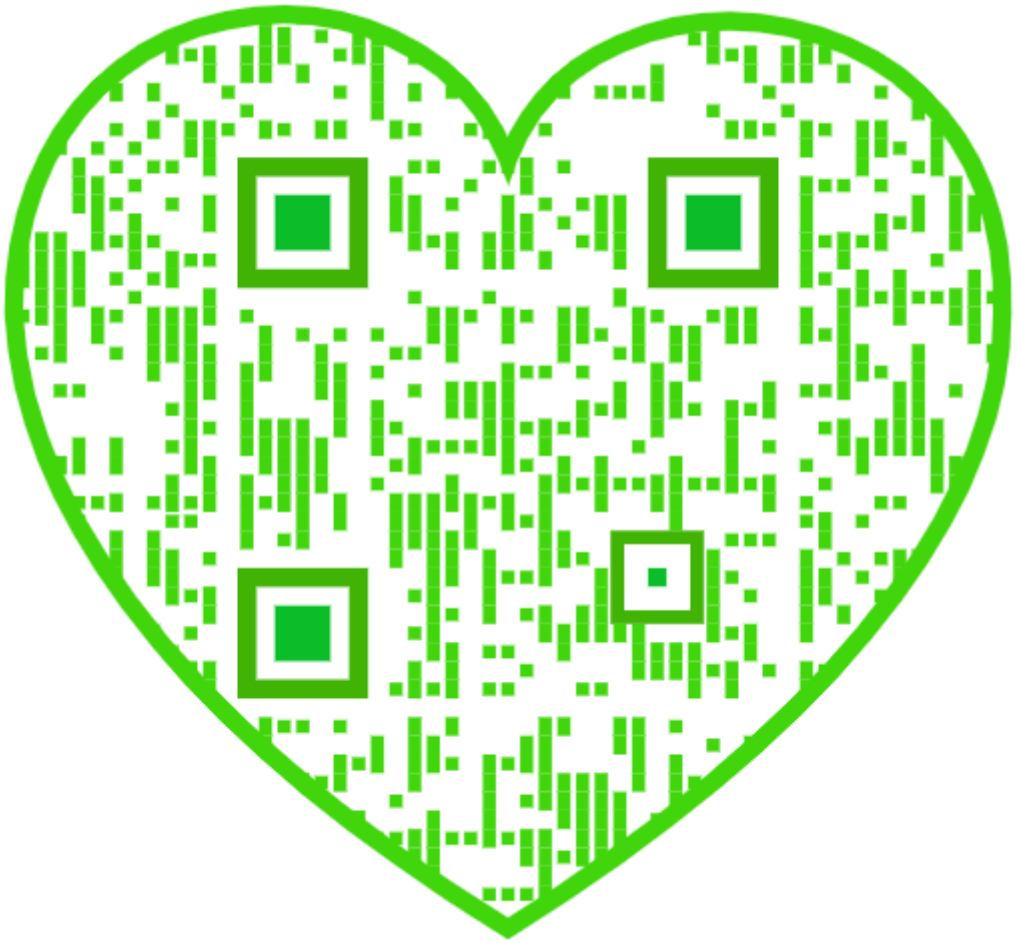

MOEDERTAAL

AANVANKELIJKE GRAAD

Uitspraak. Lezen. Spelling. Schrijven.
Eerste begrippen van practische Spraakkunst. Enz.

door

E. ALLEGAERT,

Oudleeraar in de Nederlandsche taal,
Algemeen Opziener voor het Normaal onderwijs,
Ridder in de Leopoldsorde

&

H. ABEELE,

Leeraar in de Nederlandsche taal en letteren
aan de Lagere en aan de Middelbare Rijksnormaalschool te Gent.

Geïllustreerd door C. PR. HOSTE.

VIERDE BOEKJE.

LIER
JOZEF VAN IN & Cie, DRUKKERS-UITGEVERS.
Groote Markt, 38.
1912.

MOEDERTAAL

AANVANKELIJKE GRAAD

Uitspraak. Lezen. Schrijven. Spelling. Eerste begrippen van practische Spraakkunst.

1.

paal pa-len

1. Kent gij de namen van al de jong^ens?
Ka-rel zit rechts van mij en Frans links.
De ma-ten zijn van ij-zer, tin of blik gemaakt.

In mijn ka-mer staan twee mooi-e va-zen.
De ja-ger keert naar huis met drie ha-zen.

Hoe is het wa-ter? Het wa-ter vloeit; het is vloei-baar. Men drinkt het wa-ter, als het klaar en zui-ver is; dan is het drink-baar.

De scha-ren en scha-ven zijn van staal. Het zijn sta-len werk-tui-gen.

2. Scha-pen.

Des mor-gens ont-sluit de her-der de schaaps-kooi. Zie, hoe de scha-pen zich haas-ten, om den stal te ver-la-ten. Hoor, hoe ze bla-ten. Hoe blij zijn ze! Hoe zacht is de vacht van zoo'n schaap! Het lam springt aan de zij van zijn moe-der. Daar loopt een ram voor-uit. De hon-den wa-ken, dat geen beest te ver loopt

of ach-ter blijft. De her-der heeft een schop bij zich. Hij drijft zijn scha-pen naar den gras-kant. Des a-vonds (1) kee-ren zij met het buik-je vol naar de kooi te-rug.

3. Één aas, twee a-zen; één aal, drie a-len; één aap, vier a-pen; één aar, tien a-ren; één naam, twee na-men; één maas, drie ma-zen; één maan, vier ma-nen; één maat, vijf ma-ten; ik maal, wij ma-len; ik maak, wij ma-ken; één taal, zes ta-len; één taak, acht ta-ken; één laan, tien la-nen; ik laat, wij la-ten; ik laaf, wij la-ven; één paal, elf pa-len; één paar, twaalf pa-ren; één kaas, der-tien ka-zen; kaal, ka-le; een kaap, veer-tien ka-pen; een kaak, twee ka-ken; één ka-mer, vier ka-mers; ik raas, wij ra-zen; één raam, tien ra-men; één raap, vijf-tien ra-pen; ik raak, wij ra-ken; één raat, zes-tien ra-ven; ja; één jaar, veel ja-ren; de baas, de ba-zen; de baan, de ba-nen; de baal, de ba-len; de baar, de ba-ren; de vaas, de va-zen; de vaan, de va-nen; vaal, va-le; ik vaar, wij va-ren; ik waan, wij wa-nen; één Waal, twee Wa-len; ik waak, wij wa-ken; waar, wa-re; de zaal, de za-len; de

(1) Hier zij er nog eens aan herinnerd, dat een kleine drukletter den *doffen klank* verbeeldt en dat de onderwijzer bij het schrijven van dien klank *op het bord* zich van *rood krijt* kan bedienen. Zie Handleiding, blz. 19 en 43 en Eerste boekje, blz. 25.

zaak, de za-ken; gaas, ga-zen; één gat, twee ga-ten; één haas, veel ha-zen; één haan, drie ha-nen; ik haat, wij ha-ten; ik haal, wij ha-len; ik haak, wij ha-ken; één haar, twee ha-ren; een snaak, veel sna-ken; een snaar, veel sna-ren; ik smaak, wij sma-ken; staal, sta-len; één staak, tien sta-ken; één staaf, twaalf sta-ven; ik slaap, wij sla-pen; ik slaak, wij sla-ken; één slaaf, veel sla-ven; één plaat, twee pla-ten; één spaak, acht spa-ken; ik spaar, wij spa-ren; één traan, veel tra-nen; één draak, twee dra-ken; ik draaf, wij dra-ven; ik praat, wij pra-ten; ik praal, wij pra-len; één kraan, vier kra-nen; één kraam, tien kra-men; één straat, zes stra-ten; één straal, acht stra-len; braaf, bra-ve; één blaas, twee bla-zen; één blaar, drie bla-ren; klaar, kla-re; één knaap, vier kna-pen; één kwaal, veel kwa-len; zwaar, zwa-re; graan, gra-nen; één graat, twee gra-ten; één graaf, tien gra-ven; een schaal, drie scha-len; één schaap, twee scha-pen; één schaar, vijf scha-ren; ik schaaf, wij scha-ven; schraal, schra-le.

2.

uur **u-ren**

T **L**

1. De u-ren, die ik met Va-der en Moeder te huis door-breng, zijn aan-ge-na-me u-ren.

Om on-zen tuin zijn er vier mu-ren.

Ik en mijn broer Toon, wij tu-ren o-ver den muur naar den tuin-man van on-zen gebuur.

Lot-je en Leen-tje, mijn (1) twee zus-ter-tjes, ging‿en door dat gu-re weer naar de kerk. Nu war-men zij de ver-stijf-de ving‿er-tjes aan het vuur.

De sol-da-ten vu-ren hun geweer af. Nu la-den zij het weer.

---

(1) In het vervolg wordt door kleine drukletter aangegeven, waar de woorden *mijn, zijn, haar, hun, hem* met *doffen klank* worden uitgesproken. Zie in onze *Nederlandsche Spraakkunst* het deel, dat handelt over de spelling van den doffen klank.

Die jong͡en heeft ku-ren; de on-der-wij-zer be-mint hem niet.

Moe-der en Fie schu-ren de keu-ken.

On-ze boer heeft twee schu-ren vol graan.

2. Naar School.

Ik ga al een jaar naar school. Ik sta om half-ze-ven op. In een half uur-tje ben ik klaar. Na het ont-bijt neem ik mijn boe-ken en ver-trek. Va-der is al weg vóór (1) mij. Moe-der kijkt mij na op de straat. Frits en Ka-rel staan aan den hoek van de straat op mij te wach-ten. Arm in arm gaan wij naar school. Wij zijn drie goe-de ka-me-ra-den. Op school lee-ren wij met vlijt.

3. Het uur, de u-ren; één muur, vier mu-ren; ik tuur, wij tu-ren; de luur, de lu-ren; duur, du-re; puur, pu-re; een kuur, ku-ren; een buur, veel bu-ren; één vuur, twee vu-ren; ik vuur, wij vu-ren; zuur, zu-re; guur, gu-re; ik huur, wij hu-ren; ik stuur, wij stu-ren; stuur, stu-re; ik gluur, wij glu-ren; ik schuur, wij schu-ren.

---

(1) (') Nadrukteeken. Het gebruik er van verklaren. *Voor : Vader werkt voor mij. Vóór : Vader vertrekt vóór mij.*

3.

peer **pe-ren**

S = **S** *H* = **H**

Sander Herman

1. Hui-bert en Her-man e-ten bij hun tante.

Sil-ves-ter, Ser-vaas en San-der le-zen met groo-te aan-dacht.

De wink-e-lier meet het la-ken met den me-ter.

Met het le-der maakt de schoen-ma-ker schoe-nen.

De pe-ren van de-zen boom zijn zeer fijn.

Na den re-gen loopt het wa-ter groo-ten-deels naar de be-ken.

Hoe-veel we-ken zijn er in een jaar?

Waar-me-de we-gen de koop-lie-den hun wa-ren?

Wij ge-ven ons huis-werk aan on-zen on-der-wij-zer.

Om tien en om drie uur spe-len wij op de speel-plaats.

Langs weers-kan-ten van de dre-ven in het park staan ve-le boo-men.

On-ze Va-der, die in den he-mel zijt, sta ons bij.

2. Mijn broer-tje telt.

Mijn broer-tje Frans telt al tot ne-gen-tien : één, twee, drie, vier, vijf, zes, ze-ven, acht, ne-gen, tien, elf, twaalf, der-tien, veer-tien, vijf-tien, zes-tien, ze-ven-tien, acht-tien, ne-gen-tien.

Ons huis-ge-zin be-staat uit Va-der, Moe-der, mijn drie broer-tjes, mijn zus-ter en ik. Frans telt : één, twee, ... Dat maakt sa-men ze-ven. Als we bij-een zijn, zijn we met ze-ve-nen.

In ons huis zijn er be-ne-den vier ka-mers.

Er zijn vijf slaap-ka-mers.

Frans noemt de da-gen van de week op. Er zijn ze-ven da-gen in de week.

Frans kent ook de na-men van de maan-den. Er zijn twaalf maan-den in het jaar. Kunt gij ze ook op-noe-men?

Er zijn vier jaar-ge-tij-den in 't (1) jaar. Ie-der jaar-ge-tij-de telt bij-ge-volg drie maan-den. Zes maan-den is een half jaar.

3. Ik eet, wij e-ten; ik neem, wij ne-men; één neep, twee ne-pen; ne-der; ne-gen; ik meet, wij me-ten; één meer, drie me-ren; te-gen; ik lees, wij le-zen; het le-der; de le-ver; een le-ger; ik leef, wij le-ven; een peer, vijf pe-ren; één pees, zes pe-zen; de keel, de ke-len; één beet, twee be-ten; één beek, vier be-ken; één beer, twee be-ren; veel, ve-le; ik weet, wij we-ten; één week, zes we-ken; ik weeg, wij we-gen; ik weef, wij we-ven; ze-ven; de ze-gen; geel, ge-le; ik geef, wij ge-ven; ik smeet, wij sme-ten; ik smeer, wij sme-ren; één steel, twee ste-len; ik speel, wij spe-len; de speer, de spe-ren; één dreef, vier dre-ven; één streek, veel stre-ken; ik spreek, wij spre-ken; ik breek, wij bre-ken; ik bleef, wij ble-ven; ik zweeg, wij zwe-gen; ik schreef, wij schre-ven.

(1) Het gebruik van het weglatingsteeken verklaren.

4.

noot **no-ten**

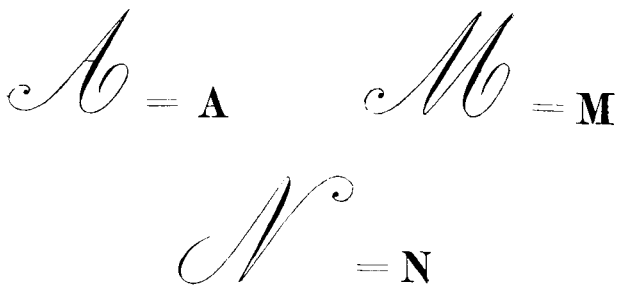

A = A M = M

N = N

Albert Maarten Nora

1. Al-fons en Al-bert wo-nen in het-zelf-de huis.

Mijn broer Maar-ten heeft veel no-ten me-de-ge-bracht. Mie-tje en Ir-ma, mijn twee zus-ter-tjes, heeft hij ie-dér een hand-vol ge-ge-ven.

Nel en Neel be-lo-ven de on-der-wij-ze-res hun best te doen.

De boer brengt het ko-ren voort. Het graan voert hij naar den mo-len. De mo-le-naar maalt het tot meel.

De steen-ko-len bran-den in de kach-el.

In den tuin van onzen ge-buur bloei-en er schoo-ne (1) ro-zen.

De sol-da-ten scho-ten in vroe-ger tij-den met bo-gen; nu ge-brui-ken zij ge-we-ren.

De zo-len van uw schoe-nen zijn ver-sle-ten.

De rui-ters dra-gen spo-ren.

Haat den lo-gen en schuw den leu-ge-naar.

2. Frans is ziek.

De-zen mor-gen voel-de mijn broer-tje Frans zich niet wel. Hij kon niet op-staan.

Moe-der was zeer on-ge-rust. Va-der liet den dok-ter ko-men. De-ze mat de warm-te

(1) Een schuingedrukte letter is een *overtollige*. Zie Handleiding, blz. 19 en 105. De onderwijzer kan, om een dergelijke letter *op het bord* te schrijven, *blauw krijt* gebruiken.

van het lich^aam, be-val Frans de tong uit te ste-ken en luis-ter-de met het oor op de borst. « Na een paar da-gen zal hij weer op de been zijn », ver-klaar-de hij aan moe-der.

Hij moet ie-der uur een le-pel van een drank-je ne-men. Hij voelt zich al be-ter. Wat is Moe-der blij! Ik ook; want ik be-min toch zoo zeer mijn broer-tje. Ik ge-voel zoo'n ver-driet, als ik hem zoo stil en bleek zie.

Mo-ge de Heer hem wel-dra ge-ne-zen.

3. Één noot, veel no-ten; een mo-len; één toon, twee to-nen; ik loot, wij lo-ten; ik ver-loor, wij ver-lo-ren; ik be-loof, wij be-lo-ven; een lo-gen; ik dool, wij do-len; één pool, twee po-len; ik koos, wij ko-zen; steen-ko-len; een koor, twee ko-ren; één roos, drie ro-zen; één boor, vier bo-ren; boven; één boog, twee bo-gen; één voor, vijf vo-ren; ik woon, wij wo-nen; één zoon, drie zo-nen; één zool, twee zo-len; één goot, twee go-ten; ik stoor, wij sto-ren; ik sloot, wij slo-ten; ik sloop, wij slo-pen; één spoor, twee sporen; één kroon, vier kro-nen; ik kroop, wij kro-pen; broos, bro-ze; ge-broken; ik bloos, wij blo-zen; één kloof, twee klo-ven; één school, twee scho-len; ik schoor, wij scho-ren; ik schoof, wij scho-ven; ik schroom, wij schro-men.

5.

baal	**ba-len**
bal	**bal-len**
beek	**be-ken**
bek	**bek-ken**
	mo-len
mol	**mol-len**
nul	**nul-len**
lip	**lip-pen**

V = **v** *W* = **w**

Voor *Wil-lem*

1. Er zijn twee as-sen aan een wa-gen.
Wij drinken kof-fie uit tas-sen.
In den Herfst val-len de dor-re bla-de-ren van de boo-men.
Wil-lem heeft twee nieu-we das-sen van zijn moe-der ge-kre-gen.

Vóór wij naar school gaan, kam⌣men wij ons haar.

Wal-ter kaatst met twee bal⌣len.

Ik zit ne-vens Wer-ner in de klas⌣se.

De paar-den en de koei-en staan in stal⌣len.

Aan ta-fel ge-bruikt men le-pels, vor-ken en mes⌣sen.

Va-der heeft mij vier pen⌣nen ge-ge-ven.

Frans kan tot ne-gen-tien tel⌣len. Hij kan die getal⌣len ook schrijven.

Ik maak geen vlek⌣ken op mijn schrijf-boek.

De mol⌣len le-ven van de wor-men, die zij in de aar-de zoe-ken.

Op het ven-ster-ko-zijn van on-ze klas⌣se staan bloem-pot⌣ten.

Va-der heeft mij een trom⌣mel ge-kocht. We zul⌣len met on-ze ka-me-ra-den sol-daat-je spe-len.

In de school zijn er tin⌣nen ma-ten en ko-pe-ren ge-wich-ten.

In den voor-ge-vel van on-ze kerk zijn twee nis⌣sen met beel-den.

Ik lees en schrijf zin⌣nen.

Wij zit⌣ten op stoe-len of bank⌒en.

De kat⌣ten klim⌣men op de boo-men.

De pries-ters zing⌒en ge-du-ren-de de mis⌣sen.

Wij be-min⌣nen on-zen Va-der, on-ze Moe-der, onze broe-ders en zus-ters.

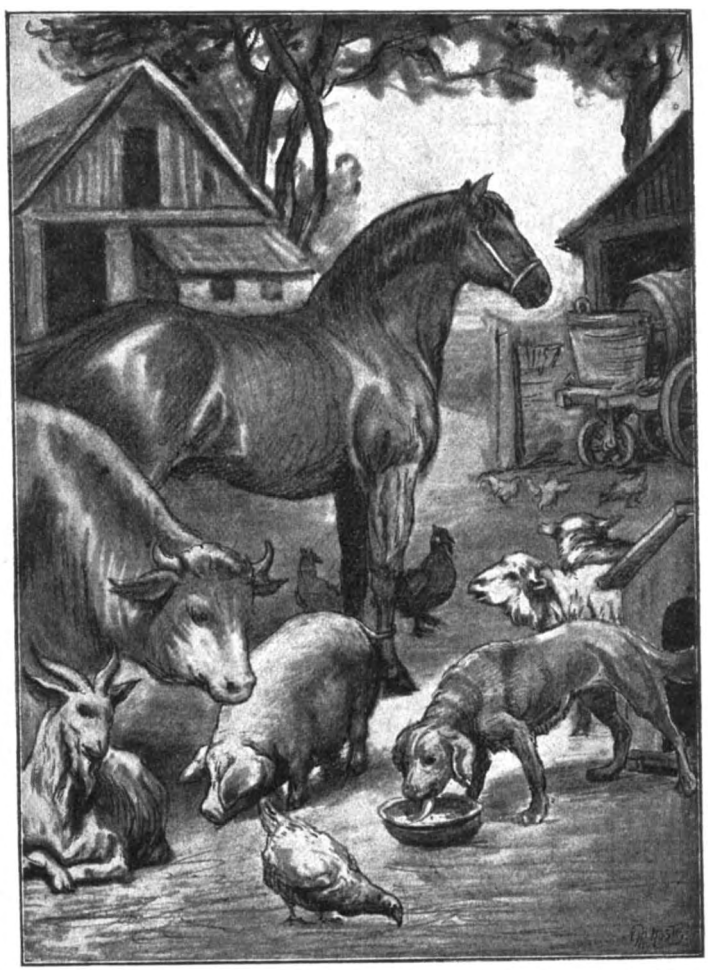

Op de straat staan brie-ven-bus-sen.

Na den re-gen staan de put-ten en grach-ten vol wa-ter.

Het glas viel en was in stuk-ken.

Hoe-veel nul-len moet ik gebrui-ken, om het ge-tal tien te schrij-ven.

Wanneer nut-ten wij het lichaam des Heeren?

2. Huis-die-ren.

Wil-lem, weet gij wat een huis-dier is? Noem er eens een vijf-tal op.

Hon-den, paar-den, koei-en en var-kens zijn huis-die-ren.

De hon-den be-waken ons huis.

De paar-den trek-ken wa-gens en kar-ren voort.

De koei-en ge-ven ons melk, bo-ter en kaas.

Van de wol van de scha-pen maakt men la-ken en war-me klee-ren.

De ham-men van de var-kens zijn lek-ker.

De huis-die-ren be-wij-zen ons groo-te diensten. Wij moe-ten ze dus wel be-han-de-len. Wie zoo'n dier slaat, heeft een on-dank-baar en slecht hart.

3. Één as, twee as-sen; één sas, twee sas-sen; sap, sap-pen; nat, nat-te; één man, twee

man-nen; één mat, vier mat-ten; mal, mal-le; mak, mak-ke; één tas, zes tas-sen; tam, tam-me; één ge-tal; twee ge-tal-len; één tap, vijf tap-pen; één tak, ze-ven tak-ken; lam, lam-me; één lat, acht lat-ten; één lap, negen lap-pen; ik lak, wij lak-ken; één das, tien das-sen; één dam, twee dam-men; één pas, elf pas-sen; ik pas, wij pas-sen; één pan, twaalf pan-nen; één pak, drie pak-ken; één kas, der-tien kas-sen; één kan, veer-tien kan-nen; één kam, vijf-tien kam-men; één kat, zes-tien kat-ten; één kar, ze-ven-tien kar-ren; één ram, twee ram-men; één rat, drie rat-ten; rap, rap-pe; één jas, acht-tien (1) jas-sen; één bal, vier bal-len; ik bak, wij bak-ken; bar, bar-re; ik val, wij val-len; één vak, zes vak-ken; was, was-sen; één wal, twee wal-len; zat, zat-te; één zak, ze-ven zak-ken; één gas, twee gas-sen; één ham, drie ham-men; één hal, twee hal-len; ik hap, wij hap-pen; ik snak, wij snak-ken; smal, smal-le; één stam; tien stam-men; één stal, twee stal-len; één stap, twee stap-pen; slap, slap-pe; één slak, vier slak-ken; één spar, veel spar-ren; één trap, twee trap-pen; één kram, zes kram-men; stram, stram-me; strak, strak-ke; ik straf, wij

(1) Door vette letter wordt de aandacht van onderwijzer en leerlingen getrokken op die woorden, die in hun spelling een eigenaardigheid of moeilijkheid vertoonen : achttien, tafellaken, vensterruit, niemand, reeds, enz.

straf-fen; één plas, twee plas-sen; blaf-fen; het plan, de plan-nen; plat, plat-te; ik plak, wij plak-ken; de klas-se; klam, klam-me; ik klap, wij klap-pen, ik klak, wij klak-ken; één knal, twee knal-len; knap, knap-pe; één vlam, twee vlam-men; één vlak, zes vlak-ken; één zwam, veel zwam-men; één gram, twee gram-men; één frak, twee frak-ken; een schat, schat-ten; schal-len.

Eén el, twee el-len; één net, drie net-ten; één nek, vier nek-ken; één mes, vijf mes-sen; ik tem, wij tem-men; ik tel, wij tel-len; één les, zes les-sen; ik lek, wij lek-ken; één den, tien den-nen; ik dek, wij dek-ken; één pen, twaalf pen-nen; één pet, ze-ven pet-ten; ik ken, wij ken-nen; kef-fen; ik ren, wij ren-nen; ik rek, wij rek-ken; één bes, veel bes-sen; één bel, twee bel-len; één bek, drie bek-ken; vet, vet-te; ver, ver-re; ik wet, wij wet-ten, ik wek, wij wek-ken; één zes, twee zes-sen; het hek, de hek-ken; ik hef, wij hef-fen; snel, snel-le; één snep, twee snep-pen; een smet, smet-ten; één stem, drie stem-men; ik stel, wij stel-len; ik trek, wij trek-ken; ik tref, wij tref-fen; één plek, twee plek-ken; één klep, twee klep-pen; één vlek, twee vlek-ken; een vrek, vrek-ken; ik kwel, wij kwel-len; zwel-len.

Één os, tien os-sen; één som, twee

som-men; één sok, twee sok-ken; één mot, drie mot-ten; één mol, vier mol-len; ik mor, wij mor-ren; één ton, zes ton-nen; los, los-se; ik lok, wij lok-ken; dos-sen; dom, dom-me; dol, dol-le; dor, dor-re; dof, dof-fe; één pot, acht pot-ten, de pok-ken; ik kon, wij kon-nen; één kom, ne-gen kom-men; ros, ros-se; één rol, tien rol-len; één rok, twee rok-ken; één bom, twee bom-men; één bol, twee bol-len; één bok, drie bok-ken; stom, stom-me; één stok, elf stok-ken; stof, stof-fen; ik slok, wij slok-ken; ik spot, wij spot-ten; één tros, vijf tros-sen; trom-mel; ik trok, wij trok-ken; één drop, tien drop-pen, krom, krom-me; één strop, twaalf strop-pen; ik brom, wij brom-men; één brok, zes brok-ken, het blok, de blok-ken; één klok, vier klok-ken; één knop, veel knop-pen; één vlok, veel vlok-ken; ik zwom, wij zwom-men; één grot, twee grot-ten; één schop, twaalf schop-pen; één schok, drie schok-ken.

Een sul, sul-len; ik nut, wij nut-ten; één nul, vier nul-len; mul, mul-le; ik dut, wij dut-ten, één put, drie put-ten; één pul, vijf pul-len; ik puf, wij puf-fen; één kus, twee kus-sen; één ruk, drie ruk-ken; een juf-fer; de juf-frouw; één bus, twee bus-sen; ik vul, wij vul-len; gul, gul-le; een hut, hut-ten,

ik smul, wij smul-len, één stut, vijf stut-ten; één stuk, tien stuk-ken; druk, druk-ke; één drup, tien drup-pen; een prul, prul-len; een krul, krul-len; ik pluk, wij pluk-ken; ik schut, wij schut-ten.

Één nis, twee nis-sen; één mis, drie mis-sen; ik min, wij min-nen; ik mik, wij mik-ken; tin, tin-nen; ik til, wij til-len; ik tik, wij tik-ken; één lip, twee lip-pen; ik lik, wij lik-ken; dik, dik-ke; één pin, drie pin-nen; één pit, vier pit-ten; één pil, vijf pil-len; ik pik, wij pik-ken; een kin, kin-nen; de kim, de kim-men; kil, kil-le; één kip, zes kip-pen; kir-ren; ik ril, wij ril-len; één vin, vier vin-nen; ik vit, wij vit-ten; ik vil, wij vil-len, wit, wit-te; ik wil, wij wil-len; ik wip, wij wip-pen; ik wik, wij wik-ken; één zin, vijf zin-nen; ik zit, wij zit-ten; ik gil, wij gil-len; ik snik, wij snik-ken; één smis, twee smis-sen; stil, stil-le; ik stik, wij stik-ken; slim, slim-me; één slip, twee slip-pen; ik slik, wij slik-ken; één spin, drie spin-nen; ik spit, wij spit-ten; één spil, vier spil-len; één strik, vijf strik-ken; één bril, twee bril-len; blik, blik-ken; ik klim, wij klim-men; één klip, veel klip-pen; ik knik, wij knik-ken; een gril, gril-len; een schim, schim-men; ik schil, wij schil-len; ik schik, wij schik-ken; ik schrik, wij schrik-ken.

6.

twee hoe-den **één hoed**

wij groe-ten **ik groet**

= **B** = **R**

1. Met dit mes snij-den wij een tak van den boom. Ik snijd een tak af.

Hoe-veel tan-den heeft uw broer-tje al? Hij heeft gis-te-ren een tand bij-ge-kregen.

Ik ge-bruik mijn han-den om te wer-ken. Men schrijft met de rech-ter-hand.

Die plant brengt veel zaden voort. Elk zaad kan een plant voort-breng-en.

In de stra-ten van de groo-te ste-den ziet men vele dra-den. In on-ze straat zie ik maar een draad bo-ven mijn hoofd.

Bru-no en Roe-land zijn twee sme-den. Bru-no is een smid. Hij werkt in de smis.

Gis-te-ren had-den wij een werk te ma-ken. Ik had twee boe-ken mee-ge-bracht.

Schrijf met zorg. Maak geen klad-den. Kunt gij die klad niet uit-schrap-pen?

Het is win-ter. Het vriest. Men loopt op het ijs. Wij ver-ma-ken ons goed op de glad-de ijs-baan. Het ijs is glad.

Vóór wij naar bed gaan, bid-den wij. Ik bid ook 's mor-gens. Kent gij al uw ge-be-den? Ja, uit-ge-no-men het mor-gen-gebed.

Wij be-min-nen ons Va-der-land en bid-den God, dat Hij het im-mer be-scher-me.

2. Ons Lich^aam.

Ons lich^aam be-staat uit drie groo-te dee-len : het hoofd, den romp en de le-de-ma-ten.

Het hoofd is met haar be-dekt. Het voor-ste ge-deel-te van het hoofd is het aan-ge-zicht.

Aan het aan-ge-zicht zie ik het voor-hoofd, den neus, den mond, de kin, de twee oo-gen en de twee ka-ken.

Aan weers-zij-den van het hoofd staat een oor.

Het voor-ste ge-deel-te van den romp is de borst en de buik. Hoe heet het ach-ter-ste ge-deel-te van den romp?

Het hoofd is door den hals met den romp ver-bonden. De hals be-staat uit de keel en den nek,

De le-de-ma-ten zijn de twee ar-men en de twee bee-nen.

3. Wij voe-den, ik voed; wij woe-den, ik woed; goe-de, goed; twee hoe-den, één hoed; wij spoe-den ons; ik spoed mij; broe-den, broed; wij bloe-den, ik bloed; — wij bie-den; ik bied; wij wie-den, ik wied; wij zie-den, ik zied; wij vlie-den, ik vlied; - wij be-nij-den; ik be-nijd; wij mij-den, ik mijd; de tij-den, de tijd; wij lij-den, ik lijd; wij rij-den, ik rijd; wij snij-den, ik snijd; wij glij-den, ik glijd; wij schrij-den, ik schrijd; — krui-den, een kruid; — twee tan-den, één tand; vier lan-den, één land; twee paar-den, één paard; vier randen, één rand; twee ban-den, één band; vier wan-den, één wand; twee han-den, één hand; har-de, hard; wij mel-den, ik meld; de vel-den, het veld; wij zen-den, ik zend; de gel-den, het geld; twee hel-den, één held; tien spel-den, één speld; — mil-de, mild; wil-de, wild; — de mon-den, de mond; drie pon-den, één pond; wij ston-den, ik stond; — vier naal-den, één naald; twaalf maanden, één maand; vier paar-den, één paard; — twee

beel-den, één beeld; — noor-den, noord; moor-den, moord; drie koor-den, één koord; de hoof-den, het hoofd; hon-der-den die-ren, hon-derd; dui-zen-den ster-ren, dui-zend.

Twee na-den, één naad; wij la-den, ik laad: twee da-den, één daad; drie pa-den, één pad; wij ra-den, ik raad; wij ba-den, ik baad; vier ba-den, één bad; wij wa-den, ik waad; veel za-den, één zaad; wij sma-den, ik smaad; tien dra-den, één draad; wij bra-den, ik braad; de bla-den van een boek, een blad van het boek; de bla-de-ren van een boom, het blad van een boom; kwa-de, kwaad; — wij me-den, ik meed; wij le-den, ik leed; wij de-den, ik deed; wij re-den, ik reed; wij sne-den, ik sneed; wij sme-den, ik smeed; wij stre-den, ik streed; wij kne-den, ik kneed; wij gle-den, ik gleed; — wij schre-den, ik schreed; — wij bo-den, ik bood; go-den, God; wij vlo-den, ik vlood.

Twee pad-den, één pad; wij had-den, ik had; drie klad-den, één klad; glad-de, glad; wij red-den, ik red; vier bed-den, één bed; wij wed-den, ik wed; — *tien le-den, één lid;* wij bid-den, ik bid; twee vod-den, één vod.

7.

twee vlie-gen **één vlieg**

twee ber-gen **één berg**

= **O**

= **D**

1. De win-den joe-gen de dor-re bla-de-ren voort. De wind joeg de bla-de-ren vóór zich uit.

On-ze boer heeft twee ploe-gen. Het paard trekt den ploeg voort.

In den Win-ter zijn de vlie-gen ver-dwe-nen. Ik zag er nog een (1) in den kel-der.

De be-wo-ners van ons land noemt men Bel-gen. Ik ben een Belg. Een goed Belg be-mint zijn Va-der-land.

De week telt ze-ven da-gen. Wel-ke dag is het van-daag?

(1) Als op *een* geen naamwoord volgt, spreekt men één uit, alhoewel men *een* schrijft.

Wan⌣neer wij een woord niet be-grij-pen, dan vra-gen wij uit-leg aan on-zen on-der-wij-zer. Ik vraag, wat het woord be-tee-kent.

In de klas⌣se we-gen wij zand en wa-ter met ge-wich-ten. Ik weeg met de ba-lans.

Wij leg⌣gen ons boek voor ons op ta-fel. Ik leg mijn schrijf-boek weer op zijn plaats.

De mug⌣gen ste-ken. Een mug heeft mij op de hand ge-stoken.

2. De Wind-streken.

Het is een hel-de-re dag. De zon schijnt.

Als het mid⌣dag is, staat de zon het hoogst.

Wan⌣neer wij ons dan met het ge-zicht naar de zon kee-ren, zien wij naar het zui-den.

Des a-vonds gaat zij on-der in het wes-ten.

Des mor-gens staat zij op in het oos-ten.

De te-gen-o-ver-ge-stel-de kant van het zui-den is het noor-den. We zien de zon nooit in het noor-den.

Zoo men des mid⌣dags naar de zon kijkt, heeft men het zui-den voor zich, het noor-den ach-ter zich, het oos-ten links en het wes-ten rechts.

Het zui-den, het noor-den, het oos-ten en het wes-ten zijn de vier hoofd-wind-stre-ken.

3. Wij ver-ge-noe-gen ons, ik ver-ge-noeg mij; ge-noeg; wij loe-gen, ik loeg; wij joe-gen, ik joeg; de voe-gen, de voeg; wij sloe-gen, ik sloeg; wij droe-gen, ik droeg; drie kroe-gen; één kroeg; vier ploe-gen, één ploeg; wij vroe-gen, ik vroeg; wij zwoe-gen, ik zwoeg; — wij liegen niet, ik lieg niet; twee wie-gen, één wieg; tien vliegen, één vlieg; wij vlie-gen, ik vlieg; — twee teu-gen wa-ter, één teug wa-ter; wij deu-gen, ik deug; twee zeu-gen, één zeug; — tien vij-gen, één vijg; wij stij-gen, ik stijg; wij krij-gen, ik krijg; wij zwij-gen, ik zwijg; — vier vaar-tui-gen, één vaar-tuig; wij bui-gen; ik buig; wij zui-gen, ik zuig; twee blaas-bal-gen, één blaas-balg; — er-ger, erg; wij ter-gen, ik terg; twee ber-gen, één berg; de Bel-gen, één Belg; wij ver-gen, ik verg; — wij bor-gen, ik borg; wij zor-gen, ik zorg; — twee bur-gen, één burg; twee wilgen, één wilg.

De ma-gen, één maag; wij mo-gen, ik mag; twee la-gen, één laag; wij la-gen, ik lag; ze-ven da-gen, één dag; wij ja-gen, ik jaag; wij vagen, ik vaag; wij wa-gen, ik waag; twee za-gen, één zaag; vier ha-gen, één haag; veel sla-gen, één slag; wij dragen, ik draag; twee kra-gen, één kraag; plagen, één plaag; wij pla-gen, ik plaag; wij kla-gen, ik klaag; wij kna-gen, ik knaag; vlagen, één vlaag; wij vra-gen,

ik vraag; — wij ve-gen, ik veeg; wij we-gen, ik weeg; twee we-gen, één weg; wij kre-gen, ik kreeg; — twee oo-gen, één oog; twee bo-gen, één boog; wij bo-gen, ik boog; wij wo-gen, ik woog; wij zo-gen, ik zoog; hoo-ge, hoog; wij spo-gen, ik spoog; dro-ge, droog; — wij spu-gen, ik spuug.

Twee eg-gen, één eg; wij leg-gen, ik leg; wij zeg-gen, ik zeg; — wij lig-gen, ik lig; — twee dog-gen, één dog; twee trog-gen, één trog; — vijf mug-gen, één mug; twee rug-gen, een rug; vlug-ge, vlug,

8.

twee rib-ben **één rib**

J, J, C, L, S, H, A,

M, N, B, K, O, D,

1. Het wa-ter van de zee staat niet al-tijd e-ven hoog. Laag en hoog wa-ter of eb en vloed vol-gen el-kan-der om de zes uur op.

De spin-nen we-ven web-ben. Er zit een vlieg in dit web.

Wij heb-ben twaalf paar rib-ben. Die werk-man viel; de bo-ven-ste lin-ker-rib was ge-bro-ken.

De paar-den e-ten uit krib-ben. Het kin-de-ke Je-zus lag in een krib.

De tob-ben zijn kui-pen met twee hand-vat-ten. Moe-der heeft een tob ge-kocht.

Wan-neer een boon be-gint te schie-ten, splijt de boon o-pen in twee lob-ben. Een graan-kor-rel-tje splijt niet o-pen. Het be-staat uit één zaad-lob.

Het lich-aam van de slang-en is met schub-ben be-dekt. Kent gij nog an-de-re die-ren met schub-ben? Hebt gij nog een schub ge-zien?

2. De Week.

Weet gij, hoeveel we-ken er in een jaar zijn? Hoe-veel da-gen heeft de week?

Noem de ze-ven da-gen van de week.

Maan-dag, Dins-dag, Woens-dag, Don-der-dag, Vrij-dag, Za-ter-dag en Zon-dag zijn de ze-ven da-gen van de week.

De eer-ste zes da-gen zijn werk-da-gen. De ze-v^{e}n-de dag is een rust-dag. Ik ook werk als Va-der en Moe-der : ik ga naar school en doe er goed mijn best. Doch den Zon-dag blijf ik te huis; dan rust ik ook.

Den Zon-dag gaan wij al-len sa-men naar de mis. 's Na-mid-dags (1), als het weer goed is, trek-ken we naar bui-ten. Op-g^{e}-ruimd k^{ee}-ren we 's a-v^{o}nds (1) huis-waarts.

3. Wij krab-ben, ik brab; wij schrab-ben, ik schrab; eb-be, eb; twee web-ben, één web, wij heb-ben, ik heb; twaalf paar rib-ben, één rib; twee krib-ben, één krib; drie tob-ben, één tob; twee zaad-lob-ben, één zaad-lob; vier zee-rob-ben, één zéé-rob; twee schob-ben, één schob; wij schrob-ben, ik schrob; veel schub-ben, één schub.

(1) Het gebruik van het weglatingsteeken en de hoofdletter verklaren.

9.

ik

per-zik **per-zi-ken**

= **P** 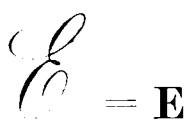 = **E**

1. De per-zik is een lek-ker-re vrucht. Ik eet gaar-ne per-zi-ken.

Een mon-nik is een pa-ter. De mon-ni-ken wo-nen in een kloos-ter.

Ka-nun-ni-ken zijn hoog-ge-plaat-ste pries-ters.

De ha-vik is een roof-vo-gel. De ha-vi-ken grij-pen an-de-re vo-gels vast en e-ten ze op.

De leeu-we-rik stijgt in de lucht al zin-gend-de. De leeu-we-ri-ken wo-nen in de ko-ren-vel-den of in het gras.

Een jon-gen zonder ma-nie-ren is een bot-te-rik. Wij schu-wen de bot-te-ri-ken.

2. In den Tuin.

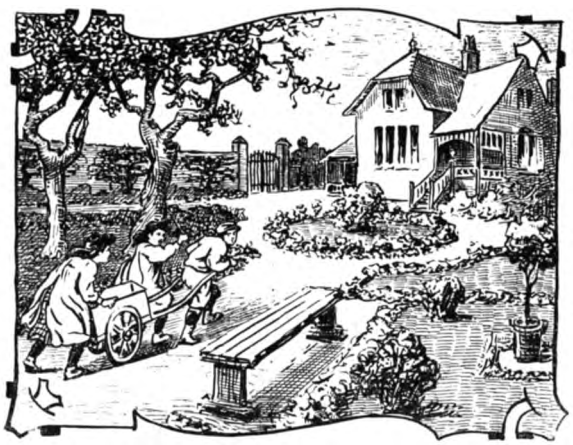

Mijn oom Ka-rel heeft een groo-ten tuin. Hij woont bui-ten. In den Zo-mer ga ik er dik-wijls heen.

Dan speel ik met mijn neef en nicht-je in ooms groo-ten tuin. We mo-gen ech-ter geen kwaad doen. We moe-ten in de pa-den blij-ven. In de bloem-bed-den prij-ken roo-de en ge-le rozen en an-de-re mooi-e wel-rie-ken-de bloem-pjes, waar-van ik den naam niet weet.

De pa-den zijn langs weers-kan-ten met strui-ken be-zet : aal-bes-sen en kruis-bes-sen.

Van af-stand tot af-stand staat een pe-re-boom of een ap-pel-boom.

In den moes-tuin, juist ach-ter de keu-ken ge-le-gen, groei-en al-le soor-ten van groen-ten.

Een muur loopt om den tuin. Te-gen den muur staan ve-le fruit-boo-men : wijn-gaar-den, per-zi-ken en pe-re-boo-men.

Hoe aan-ge-naam is het in dien hof! Wat een kleu-ren en geu-ren! Wat een ge-lui-den van vo-gels, bij-tjes en ke-ver-tjes!

3. Één mon-nik, twee mon-ni-ken; een ka-nun-nik; een per-zik; ik zan-nik; een ha-vik; een leeu-we-rik; een bot_te-rik; een dom_me-rik.

10.

ig

moe-dig **moe-di-ge**

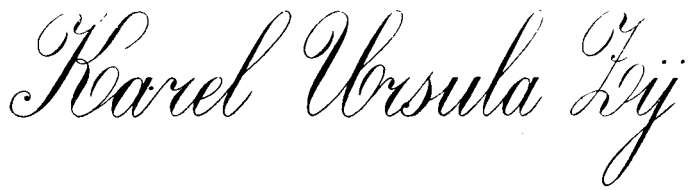

1. Ka-rel is vlij-tig in de school. Hij is een vlij-ti-ge scho-lier.

Va-der is moe-dig; hij werkt van den vroegen mor-gen tot den la-ten a-vond voor zijn kin-de-ren.

Be-nij nie-mands ge-luk. Wees niet afgun-stig.

De peer is een vlee-zi-ge vrucht. Kent gij er nog an-de-re, die vlee-zig zijn?

Wan-neer het hard re-gent, zijn de stra-ten slij-ke-rig.

De vrucht-ba-re grond brengt een o-ver-vloe-di-gen oogst voort.

Als in den Win-ter de grond met sneeuw be-dekt is, heeft het land-schap maar één kleur of toon; dan is het land-schap een-to-nig (1).

Jan heeft geen broe-ders; hij is een ee-ni-ge zoon.

Als men o-ver de straat gaat, moet men voor-zich-tig zijn : men kan om-ver-ge-wor-pen of o-ver-re-den wor-den door al-le soorten van rij-tui-gen.

(1) In samenstellingen en afleidingen als : *eenmaal, eenarm, eentonig, eenoogig, eenhandig,* enz. spreekt men *één* uit, alhoewel men *een* schrijft.

2. 's Middags.

Het is mid-dag. Ik ben van school ge-ko-men met mijn broer Ka-rel. Ur-su-la, mijn zus-ter, komt wat la-ter bin-nen. Moe-der legt het tafel-laken o-ver de ta-fel. Mijn zus-ter zet de bor-den : één voor Va-der, één voor Moe-der en één voor ieder kind; dat maakt sa-men vijf bor-den. Bij elk bord zet zij een glas en legt er ne-vens een le-pel, een vork en een mes. In het mid-den van de ta-fel stelt Moe-der een dam-pen-de kom met soep. We wach-ten nog al-leen op Va-der, voor-al-eer met het mid-dag-maal te begin-nen.

Ha, daar komt Va-der! Nu haas-tig aan ta-fel, want ie-de-reen heeft groo-ten hong-er. Maar eerst een kruis ge-maakt en ge-be-den! Wat smaakt de soep lek-ker!

De soep-bor-den wor-den weg-ge-no-men en door an-de-re ver-van-gen. De aard-ap-pe-len zul-len aan-ge-bracht wor-den. On-der-wijl on-der-vraagt Va-der mij o-ver het-geen ik in de school ge-daan heb. Mijn broer en mijn zus-ter ver-tel-len o-ver hun be-zig-he-den van den morgen. Va-der schijnt te-vre-den; want zijn kin-ders zijn, e-ven-als hij, naarstig. Ze zul-len la-ter ook het werk be-min-nen en ge-luk-kig zijn.

Nu eet ie-de-reen met smaak voort. Moe-der brengt een ka-raf bier op. Va-der schenkt voor ie-der een glas.

Een kort dank-ge-bed be-sluit den maal-tijd. Moe-der, ge-hol-pen door mijn zus-ter, neemt de ta-fel af. Va-der zet zich in den leun-stoel en rust wat uit. Mijn broer en ik spelen in de gang. Doch wel-dra is het weer tijd om te ver-trek-ken : Va-der moet naar zijn werk en wij naar school.

3. twee-tal-lig, tak-kig, toe-val-lig, twee-stam-mig, hals-star-rig, wet-tig, ge-zel-lig, stel-lig, ge-brek-kig; in-nig, mis-tig, ge-wil-lig, dub-bel-zin-nig, grim-mig, gril-lig, mol-lig, kod-dig, kop-pig, wol-lig, zon-nig, drol-lig, knor-rig, ma-tig, lief-da-dig, een-pa-rig, ka-rig, ba-tig, za-lig, sta-tig, sla-pe-rig, ee-nig, le-nig, we-lig, sne-dig, stee-nig, vlee-zig, een-to-nig, bui-ten-spo-rig, moe-dig, voor-zich-tig, spoe-dig,

bloe-dig, o-ver-vloe-dig, nij-dig, tij-dig, slij-ke-rig, spij-tig, vlij-tig, ver-drie-tig, gui-tig.

Twin-tig, der-tig, veer-tig (= f), vijf-tig (= f), zes-tig (= s), ze-ven-tig (= s), tach-tig, ne-gen-tig (1).

11.

ing **ink** **is**

ko-ning **ko-ning-en**

ko-nink-rijk

duis-ter-nis

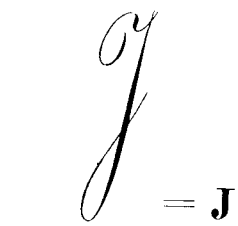

= **J**

= **G**

(1) Men zegt nochtans : één en *veertig*, twee en *veertig*, enz.; één en *vijftig*, twee en *vijftig*, enz., 't is te zeggen, dat men *veertig* en *vijftig* alleen met *f* uitspreekt, wanneer ze niet door een ander telwoord worden voorafgegaan.

Zestig en *zeventig* spreekt men altijd met *s* uit.

1. Den Don-der-dag na-mid-dag doe ik een wan-de-ling met mijn va-der.

De be-wo-ner van een stad heet een ste-de-ling; de be-wo-ner van een dorp, een dor-pe-ling.

On-ze wo-ning-en heb-ben meest-al een of meer ver-die-ping-en.

De mon-ni-ken wo-nen in een kloos-ter. Mon-ni-ken zijn kloos-ter-ling-en.

Moe-der steekt nieu-we voe-ring in de mouw van mijn jas.

De zen-de-ling-en be-kee-ren de ne-gers in Kon-go. Zij ma-ken ze be-ter : zij be-scha-ven ze.

Een stoel heeft vier poo-ten, een rug-leu-ning en een zit-ting.

Ik ge-bruik wa-ter tot la-fe-nis van mijn dorst. In de kerk bid-den de ge-loo-vi-gen tot la-fe-nis der zie-len in het va-ge-vuur.

Ik ge-loof in de ver-gif-fe-nis der zon-den.

De leeu-wen en tij-gers le-ven in de wil-der-nis.

De mis-da-di-gers wor-den in ge-vang-e-nis-sen op-ge-slo-ten.

De vorst van ons land is Ko-ning Al-bert. Ons land is een ko-nink-rijk.

2. Sneeuw.

I.

Het sneeuwt, het sneeuwt!

Zacht-jes en on-hoor-baar da-len de fij-ne, wit-te vlok-jes naar be-ne-den.

Zie, hoe al-les wit is : de grond en de stra-ten, de da-ken van de hui-zen, de boo-men en plan-ten van de tui-nen!

Hoe prach-tig, wan-neer de zon op die wit-te star-re-tjes glin-stert.

Nu is het feest voor de jong-ens. Zie, hoe ze o-ver het glad-de baan-tje slie-ren. Hoor, hoe ze jui-chen! Hoe schit-te-ren hun oo-gen van ge-luk! Hoe blo-zen hun wang-en van het war-me bloed!

Straks, wan-neer zij zul-len te huis ko-men, zul-len zij een paar bo-ter-*h*am-men meer e-ten dan naar ge-woon-te.

Sneeuw.

II.

Hebt gij die sneeuw-vlok-jes nog aan-dach-tig be-ke-ken?

Neen? Houd uw hand-je uit-ge-strekt. Daar valt er een vlok op neer.

Be-zie die vlok eens goed. Ze be-staat uit ve-le ster-re-tjes. Neem dit ver-groot-glas in uw an-de-re hand en kijk er door. Hoe re-gel-ma-tig is zoo'n ster-re-tje! Geen kun-ste-naar kan zoo iets voort-breng-en.

Wie heeft die ster-re-tjes ge-maakt?

3. De lan-ding, de be-dank-ing, de be-wa-king, de ver-za-king, een han-de-ling, een mar-te-ling, een wan-de-ling, de stal-ling, de on-der-vra-ging, een dwa-ling, een be-gra-ving, de be-scha-ving, een dee-ling, een re-ke-ning, de tel-ling, een zen-de-ling, een ste-de-ling, een stree-ling, de klee-ding, een kwel-ling, de wo-ning, een be-loo-ning, de kro-ning, de po-ging, de ko-ning, de ont-hul-ling, de be-mu-ring, de ont-roe-ring, de voe-ring, de woe-ling, de gloei-ing

de be-schrij-ving, de in-lij-ving, de ach-ting, de be straf-fing, de er-ken-ning, de la-ding, de le-zing, de me-ting, de red-ding, de schei-ding, de strek-king, de wer-king, de ont moe-ting, de ver-kie-zing, de uit-leg-ging, de bed-ding, de hel-ling, de zit-ting, de zol-de-ring. de ver-die-ping, de be-las-ting, de ver-ga-de-ring, de tee-ke-ning, een kloos-ter-ling, een leer-ling, een dor-pe-ling, een vol-ge-ling, een bal-ling, een ban-ne-ling.

De Ko-ning, het ko-nink-rijk, een ko-nink-je, een wo-ning, een wo-nink-je, een ver-tel-ling, een ver-tel-link-je, een ha-ring, een ha-rink-je, een ver-die-ping, een ver-die-pink-je.

La-fe-nis, droe-fe-nis, de ge-lij-ke-nis, de heu-ge-nis (g = ch), de ge-beur-te-nis, de be-gra-fe-nis, de duis-ter-nis, de be-ken-te-nis, de ver-gif-fe-nis, de beel-te-nis, de ge-dach-te-nis, de be-lij-de-nis, de be-tee-ke-nis, het ge-tui-ge-nis, de groe-te-nis, de ken-nis, het von-nis, de ge-vang-e-nis, de wil-der-nis, de no-ta-ris.

12.

lijk

moe-der-lijk moe-der-lijke

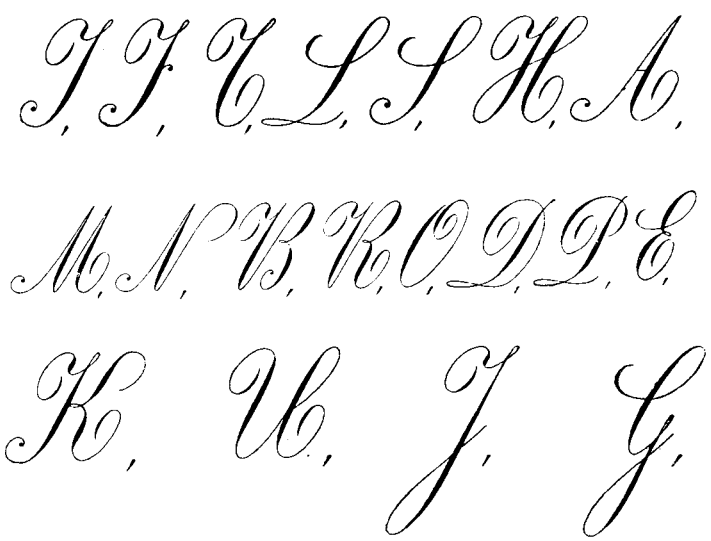

1. Een naam-woord kan man-ne-lijk vrou-we-lijk of on-zij-dig zijn.

God is de ko-ning der ko-ningen. De god-de-lij-ke macht o-ver-treft al-le an-de-re macht.

In een ge-meen-te is de bur-ge-mees-ter het hoofd van het we-reld-lijk ge-zag, de pas-toor van het gees-te-lijk ge-zag.

Wij heb-ben een lichaam en een ziel.

Wij kun-nen naar het lich⁀aam en ook naar de ziel lij-den. Lich⁀a-me-lijk lij-den noemt men pijn; het zie-le-lij-den is smart.

Ons lich⁀aam is ster-fe-lijk; on-ze ziel daar-en-te-gen on-ster-fe-lijk.

Wij moe-ten er-ken-te-lijk zijn je-gens on-ze wel-doe-ners.

Wa-ter en lucht zijn kos-te-lij-ke ding⁀en.

2. Vorst.

Het vriest, dat het kraakt.

's Mor-gens (1) bij het op-staan zijn de ven-ster-rui-ten met bloe-men be-dekt.

« Wel-ke heer-lij-ke bloe-men! » (2) roept Jan-tje uit. « Kom, zie eens, Moe-der, wie heeft de-ze schoo-ne bla-de-ren op on-ze rui-ten ge-maakt? »

« De Vorst. »

Jan-tje zet groo-te oo-gen en vraagt : « Wie is Vorst? Waar woont hij? Wan-neer heeft hij dat ge-daan? »

(1) De aandacht trekken op het weglatingsteeken en het gebruik van de hoofdletter.

(2) Aanhalingsteeken : gebruik er van verklaren.

« Vorst woont in de lucht, o-ver-al, waar het vriest. Vorst ver-an-dert het wa-ter in ijs, de wa-ter-damp op de gla-zen van on-ze kamers in ijs-bloe-men. Vorst doet de wol-ken on-der vorm van sneeuw-vlok-ken op de aarde neer-val-len. Vorst maakt neu-zen en oo-ren rood als bloed. Maar vorst gaat op de vlucht voor een gloei-en-de kachel en de war-me zon-ne-stra-len.

« Vorst werkt het liefst in den nacht, wanneer de kin-ders zacht on-der hun war-me dekens sla-pen. Vorst is on-zicht-baar, zijn werken ech-ter niet. »

3. God-de-lijk, ko-ninк-lijk, man-ne-lijk, vrou-we-lijk, va-der-lijk, moe-der-lijk, kin-der-lijk, gra-fe-lijk, pries-ter-lijk, her-der-lijk, meester-lijk, bur-ger-lijk, vrien-de-lijk, vij-an-de-lijk, we-reld-lijk, gees-te-lijk, lich-a-me-lijk, ver-stande-lijk, zin-ne-lijk, na-tuur-lijk, won-der-lijk, eerlijk, schan-de-lijk, doo-de-lijk, pijn-lijk, scha-delijk, kos-te-lijk, let-ter-lijk, tij-de-lijk, nach-te-lijk, plaat-se-lijk, lan-de-lijk, zie-ke-lijk, kou-we-lijk, wee-ke-lijk, lie-fe-lijk, waar-lijk, ge-woon-lijk, gemeen-lijk, o-pen-lijk, oo-lijk, vroo-lijk, heer-lijk, kwa-lijk, lee-lijk, aan-doen-lijk, be-hoor-lijk, hinder-lijk, er-ken-te-lijk, ster-fe-lijk, verschrik-ke-

lijk, doen-lijk, lij-de-lijk, ver-wer-pe-lijk, on-be-schrij-fe-lijk, on-ge-loo-fe-lijk, on-her-roe-pe-lijk, on-me-te-lijk, on-uit-spre-ke-lijk, on-ver-bid-de-lijk, on-ver-ge-te-lijk, on-ver-za-de-lijk, be-grij-pe-lijk, ver-der-fe-lijk, ach-ter-lijk, in-ner-lijk, ui-ter-lijk, ge-za-men-lijk.

Door dezelfde Schrijvers bij dezelfde Uitgevers :

1. **Nederlandsche Spraakkunst** voor Onderwijzers en Onderwijzeressen, Normaal en Middelbaar onderwijs. Prijs 2,80 fr. Aangenomen door den Verbeteringsraad van het Lager en van het Middelbaar onderwijs. Vierde uitgaaf.

2. **Oefeningen bij de Nederlandsche Spraakkunst.** Prijs 1.00 fr. Tweede uitgaaf. Aangenomen door den Verbeteringsraad van het Middelbaar onderwijs.

3. **Beknopte Nederlandsche Spraakkunst** voor scholen met Voortgezet lager onderwijs (4n graad) en Middelbare scholen. Aangenomen door den Verbeteringsraad van het Lager en van het Middelbaar onderwijs. Prijs 0,95 fr. Tweede uitgaaf.

4. **Oefeningen bij de Beknopte Nederlandsche Spraakkunst.** Prijs 0,95 fr. Tweede uitgaaf. Aangenomen door den Verbeteringsraad van het Middelbaar Onderwijs.

5. **Kleine Nederlandsche Spraakkunst in Oefeningen voor de Volksschool en de Voorbereidende afdeeling van Middelbare scholen.** Aangenomen door den Verbeteringsraad van het Lager onderwijs.

A. Middelbare graad. Prijs 0,40 fr.
Tweede uitgaaf.

B. Hoogere graad. Prijs 0,70 fr.

6. **Aanvankelijk Onderwijs in de Moedertaal :**

201738_083
alle013aanv02
Aanvankelijk onderwijs in de moedertaal. Deel 4

klasse.
se.